

REPUBLIKA HRVATSKA
SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA RAZVOJ DIGITALNOG DRUŠTVA

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O PRISTUPAČNOSTI MREŽNIH STRANICA I
PROGRAMSKIH RJEŠENJA ZA POKRETNE UREĐAJE TIJELA JAVNOG
SEKTORA**

Zagreb, srpanj 2018.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora (u daljnjem tekstu: Zakon) sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1., a u vezi s člankom 57. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10 –pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Tijela u javnom sektoru sve se više koriste različitim oblicima elektroničke komunikacije kako bi javnosti pružila informacije i usluge iz područja svojih djelatnosti. Stoga je važno da je taj sadržaj dostupan svim korisnicima, osobito pripadnicima ranjivih skupina koje zbog različitih oblika invaliditeta često ostaju prikraćene u pristupu digitalnom sadržaju. Svrha donošenja ovog Zakona jest učiniti mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora dostupnijim ne samo osobama s posebnim potrebama već svim korisnicima koji će primjerice u otežanim uvjetima vidljivosti imati više mogućnosti pristupanja sadržaju. Također, na ovaj način će se omogućiti starijim osobama da u većoj mjeri zadrže aktivnu ulogu u društvu, uključujući pritom i produženje njihova radnoga vijeka ukoliko to žele.

Kako proizlazi iz Izvješća o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj¹, na dan 14. ožujka 2017. godine u Hrvatskoj živi 511.850 osoba s invaliditetom, što čini 11.9% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 243.206 (48%) je u radno aktivnoj dobi (19-64 godina), dok je u dobnoj skupini 65+ njih 229.589 osoba. Također, invaliditet je prisutan i u dječjoj dobi (0-19 godina) u udjelu od 8%.

Republika Hrvatska, kao potpisnica svih ključnih konvencija i standarda u području socijalne i ekonomske sigurnosti građana, preuzela je obvezu zaštite i promicanja ljudskih prava osoba s invaliditetom s ciljem njihovog ravnopravnog sudjelovanja u građanskim, ekonomskim, političkim, kulturnim i društvenim područjima života. U tom smislu, Republika Hrvatska sudjelovala je u donošenju Direktive (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora (Tekst značajan za EGP) (SL L 327, 2. 12. 2016.), (u daljnjem tekstu: Direktiva 2016/2102).²

Vlada Republike Hrvatske je 2017. godine donijela Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine („Narodne novine“, br. 42/17)³ s ciljem napretka te daljnjeg promicanja prava osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju. U njenom poglavlju 9.

¹ Izvješća o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2017.

URL: https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2016/04/Invalidi_2017.pdf

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32016L2102>

³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2017_04_42_967.html

Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti naglašava se obveza države da osobama s invaliditetom omogući slobodno pretraživanje, primanje i prosljeđivanje javnih informacija i informacija o javnim uslugama, kao i da im osigura pristup osobnim podacima i elektroničkoj komunikaciji u javnom sektoru na ravnopravnoj osnovi s drugim članovima društva. Naglašava se i velika uloga razvoja tehnologije u komunikaciji koja će omogućiti osobama s invaliditetom lakši pristup različitim informacijama te proglašava obvezu svih, ne samo tijela javne vlasti već i privatnog sektora, da u prosljeđivanju informacija uzmu u obzir činjenicu da informacije trebaju biti omogućene svim građanima odnosno da budu usklađene sa standardima pristupačnosti.

Nadalje, Strategijom e-Hrvatska 2020⁴, također usvojenom 2017. godine, kroz poglavlje „e-Uključivost“ konstatira se da nacionalno zakonodavstvo za sada ne definira potrebu osiguranja dostupnosti internetskih stranica u javnom sektoru. Smjernice za izradu internetskog mjesta za Središnji državni portal traže osiguranje veće dostupnosti sukladno Smjernicama za pristupačnost sadržaja internetskih stranica (Web Content Accessibility Guidelines) WCAG 2.0. i Direktivi 2016/2102. Naglašava se potreba dodatnog osiguranja uključivanja osjetljivih skupina u korištenje e-usluga, ne samo putem informiranja o mogućnostima dobivanja tih usluga već i razvijanjem njihovih vještina i znanja.

Ovim Zakonom osigurava se provedba obveza Republike Hrvatske iz Direktive 2016/2102. Zakonom se propisuju zahtjevi u pogledu pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora kako bi se oni učinili pristupačnijim svim korisnicima, a posebno osobama s invaliditetom. Zahtjevi pristupačnosti ostvaruju se kroz četiri kriterija, a to su mogućnost opažanja, operabilnost, razumljivost i stabilnost, i smatraju se zadovoljeni ukoliko su sukladni s europskom normom EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) „Zahtjevi pristupačnosti koji su pogodni za javnu nabavu proizvoda i usluga informacijske i komunikacijske tehnologije u Europi“.

Obveznici primjene Zakona su tijela državne uprave i druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, tijela javnog prava kako su definirana zakonom kojim se uređuje javna nabava te udruženja koje su osnovala navedena tijela ukoliko su takva udruženja uspostavljena u posebnu svrhu zadovoljavanja potreba od općeg interesa i nemaju industrijski ili trgovački značaj.

Zakonom se reguliraju izuzeća od njegove primjene u pogledu određenih mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje, sukladno odredbama Direktive 2016/2102. Također koristi se diskreciono pravo države članice na izuzeće stranica i programskih rješenja dječjih vrtića i školskih ustanova, osim za sadržaje koji se odnose na ključne administrativne funkcije.

Zakonom se nameće obveza tijelima javnog sektora da objavljuju i redovito ažuriraju Izjavu o pristupačnosti u pogledu usklađenosti svojih mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje u skladu s predloškom Izjave koji donosi Europska komisija provedbenim aktom.

Nadalje, Zakonom se propisuje obveza provođenja aktivnosti osposobljavanja i podizanja svijesti tijela javnog sektora i drugih relevantnih dionika u vezi pristupačnosti te se određuju tijela nadležna za njihovo provođenje.

⁴ Strategija e-Hrvatska 2020, Ministarstvo uprave, 2017.

URL: https://uprava.gov.hr/UserDocImages/Istaknute%20teme/e-Hrvatska/Strategija_e-Hrvatska_2020.pdf

Propisuje se i obveza podnošenja izvješća Europskoj komisiji o rezultatima praćenja usklađenosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje, a sukladno metodologiji praćenja utvrđenoj provedbenim propisima Europske komisije. Za praćenje usklađenosti i podnošenje izvješća nadležan je Povjerenik za informiranje, a prvo izvješće dostavlja se do 23. prosinca 2021. godine.

Zakonom se propisuje nadzor nad provedbom Zakona koji je u nadležnosti Povjerenika za informiranje, kao i novčane kazne za počinitelje prekršaja.

Sukladno članku 12. Direktive 2016/2102, Zakonom se određuje odgoda njegove primjene u odnosu na pojedine mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje.

Donošenjem ovog Zakona osigurava se lakši pristup javnim uslugama i informacijama svim korisnicima, s posebnim naglaskom na osobe s invaliditetom i starije osobe, koji će im pomoći u svakodnevnom životu i uživanju njihovih prava diljem Unije, pružiti široki spektar informacija i usluga na Internetu koje su ključne za javnost i osigurati bolju kvalitetu života odnosno veću uključenost ranjivih društvenih skupina i njihovih pripadnika.

Također, zbog prilagodbe nacionalnih zakonodavstava Direktivi 2016/2102 te s tim u vezi stvaranja usklađenog tržišta za pristupačnost mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora na temelju zajedničkih, dogovorenih zahtjeva pristupačnosti, okončala bi se fragmentacija unutarnjeg tržišta. Industrija dizajna i razvoja mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje trebala bi se u usklađenom okviru suočavati s manje prepreka u radu na unutarnjem tržištu, a pritom bi se trebali smanjiti i troškovi za tijela javnog sektora i druge koji nabavljaju proizvode i usluge u vezi s pristupačnošću mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Tijela javnog sektora koja su obveznici primjene ovog Zakona imati će osigurana sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske u okviru svojih redovnih aktivnosti.

Predviđa se trošak državnog proračuna za 2019. godinu i projekcijama za 2020. i 2021. godinu u iznosu od 250.000,00 kn vezano uz zapošljavanje jednog savjetnika u Uredu povjerenika za informiranje, izradu edukativnih materijala i provedbu edukacija kao i praćenje provedbe Zakona i izvještavanje, i to na aktivnosti A874001 Administracija i upravljanje, stavka 31 - 180.000,00 kuna i na stavci 32 - Materijalni troškovi u iznosu od 70.000,00 kuna, a koji će se dodati u okviru novih limita.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Svrha i područje primjene Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom se utvrđuju mjere kojima se osigurava pristupačnost mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora korisnicima, osobito osobama s invaliditetom.

Usklađenost s propisima Europske unije

Članak 2.

Ovim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se Direktiva (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora (Tekst značajan za EGP) (SL L 327, 2. 12. 2016.).

Iznimke od primjene

Članak 3.

(1) Ovaj Zakon se ne primjenjuje na sljedeće mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje:

a) javne radiotelevizije

b) organizacija civilnog društva koje ne pružaju usluge koje su ključne za javnost niti usluge kojima se konkretno zadovoljavaju potrebe osoba s invaliditetom ili su namijenjene takvim osobama i

c) dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova, osim za sadržaje koji se odnose na ključne internetske administrativne funkcije.

(2) Ovaj Zakon se ne primjenjuje na sljedeći sadržaj mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje:

a) oblici uredskih datoteka objavljeni prije 23. rujna 2018. godine osim ako je takav sadržaj potreban za postupke u tijeku koje tijelo javnog sektora obavlja u okviru svog djelokruga

b) prethodno snimljene medijske sadržaje u obliku audiozapisa, videozapisa, audio i videozapisa, audio i/ili videozapisa kombiniranih s interakcijom, objavljene prije 23. rujna 2020. godine

c) medijske sadržaje koji mogu biti audiozapisi, videozapisi, audio i videozapisi, audio i/ili videozapisi kombinirani s interakcijom, koji se prenose uživo

d) internetske karte i internetske usluge kartiranja, ako se ključne informacije pružaju na pristupačan digitalan način za karte namijenjene uporabi tijekom navigacije

e) sadržaje trećih strana koje tijelo javnog sektora ne financira niti razvija

f) reprodukcije predmeta iz zbirke baštine u privatnom ili javnom vlasništvu, od povijesnog, umjetničkog, arheološkog, estetskog, znanstvenog ili tehničkog značaja, a dio su zbirke koje se čuvaju u ustanovama kulture, ukoliko ne mogu biti u potpunosti pristupačni zbog:

1. neusklađenosti zahtjeva pristupačnosti s očuvanjem dotičnog predmeta ili vjerodostojnošću reprodukcije (na primjer kontrast) ili

2. nedostupnosti automatiziranih i isplativih rješenja kojima bi se tekst rukopisa i drugih predmeta iz zbirke baštine lako izvadilo i pretvorilo u sadržaj koji je usklađen sa zahtjevima pristupačnosti

g) sadržaje mrežnih stranica dostupnih samo određenoj skupini osoba a ne široj javnosti, objavljene prije 23. rujna 2019., osim ako tijelo javnog sektora ne provede značajnu izmjenu takvih stranica

h) sadržaje mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje koji su kvalificirani kao arhiva. Kao arhiva u smislu ovog Zakona smatraju se sadržaji koji nisu potrebni za postupke u tijeku, niti se ažuriraju niti uređuju nakon 23. rujna 2019.

Odnos Zakona prema drugim propisima

Članak 4.

Ako su za pojedina tijela javnog sektora iz njihovog djelokruga posebnim propisom propisane mjere koje po svom sadržaju i svrsi odgovaraju zahtjevima iz ovog Zakona i predstavljaju strože zahtjeve, na ta tijela javnog sektora primjenjuju se odgovarajuće odredbe posebnog propisa.

Pojmovi

Članak 5.

(1) Pojmovi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

a) „tijelo javnog sektora“ označava:

1. tijela državne uprave i druga državna tijela
2. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
3. tijela javnog prava kako su definirana posebnim zakonom kojim se uređuje javna nabava
4. udruženja koja je osnovalo jedno ili više tijela iz podtočaka 1. - 3. ove točke ako su takva udruženja uspostavljena u posebnu svrhu ostvarivanja potreba od općeg interesa i nemaju industrijsko ili trgovačko značenje

b) „mrežna stranica“ - znači mrežni dokument kojem se pristupa pomoću internetskog preglednika, a koji su dizajnirala i razvila tijela javnog sektora ili je dizajniran i razvijen u njihovo ime, kako bi ga korisnici upotrebljavali na računalima i pokretnim uređajima poput pametnih telefona i dlanovnika

c) „programsko rješenje za pokretne uređaje“ - znači programska rješenja koja su dizajnirala i razvila tijela javnog sektora ili su dizajnirana i razvijena u njihovo ime, kako bi ih šira javnost upotrebljavala na pokretnim uređajima, poput pametnih telefona i dlanovnika. Ne uključuje softver kojim se ti uređaji kontroliraju (mobilni operacijski sustavi) ni hardver

d) „norma“ - znači norma, kako je definirana u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ,

2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (Tekst značajan za EGP) (u daljnjem tekstu: Uredba 1025/2012)

e) „europska norma“ znači europska norma kako je definirana u članku 2. točki 1. podtočki (b) Uredbe 1025/2012

f) „usklađena norma“ znači usklađena norma, kako je definirana u članku 2. točki 1. podtočki (c) Uredbe 1025/2012

g) „tehnička specifikacija“ znači provedbene propise koje donosi Europska komisija i kojima se osigurava razina pristupačnosti barem jednaka onoj osiguranoj europskom normom EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) „Zahtjevi pristupačnosti koji su pogodni za javnu nabavu proizvoda i usluga informacijske i komunikacijske tehnologije u Europi“ (u daljnjem tekstu: EN 301 549 V1.1.2 (2015-04))

h) „izjava o pristupačnosti“ znači predložak izjave o pristupačnosti koji donosi Europska komisija provedbenim aktom

i) „izmjereni podaci“ znači brojčane rezultate aktivnosti praćenja provedenih s ciljem provjere usklađenosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora sa zahtjevima pristupačnosti utvrđenima u članku 6. ovog Zakona. Oni obuhvaćaju i brojčane informacije o testiranim uzorcima mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje (primjerice broj mrežnih stranica i programskih rješenja s potencijalnim brojem njihovih posjetitelja ili korisnika) i brojčane informacije o razini pristupačnosti

j) „oblici uredskih datoteka“ označavaju dokumente koji nisu primarno namijenjeni za upotrebu na mrežnim stranicama i koji su uključeni u mrežne stranice, poput „prijenosnog formata dokumenata“ (.pdf) i dokumenata u otvorenim ili vlasničkim oblicima dokumenta (.doc, .docx, .odt i slično)

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Zahtjevi u pogledu pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje

Članak 6.

Tijelo javnog sektora dužno je poduzeti potrebne mjere kako bi svoje mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje učinilo pristupačnijima, što uključuje:

- mogućnost opažanja, što znači da sadržaj i sastavni dijelovi korisničkog sučelja moraju biti predstavljeni korisnicima na način da im omogućavaju opažanje
- operabilnost, što znači da se sastavnim dijelovima korisničkog sučelja i navigacije mora moći upravljati
- razumljivost, što znači da informacije i način rada korisničkog sučelja moraju biti razumljivi i

- stabilnost, što znači da sadržaji moraju biti dovoljno stabilni da ih mogu pouzdano tumačiti različiti korisnički programi, uključujući pomoćne tehnologije kojima se služe osobe s invaliditetom, kako bi korisnici uvijek imali pristup sadržaju.

Pretpostavke sukladnosti sa zahtjevima pristupačnosti

Članak 7.

(1) Sadržaj mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje koji zadovoljava usklađene norme ili njihov dio, a Europska komisija je upućivanja na te norme objavila u Službenom listu Europske unije u skladu s Uredbom 1025/2012, smatra se sukladnim sa zahtjevima pristupačnosti utvrđenim u članku 6. ovog Zakona.

(2) Kada upućivanja na usklađenu normu iz stavka 1. ovog članka nisu objavljena, sadržaj mrežnih stranica koji ispunjava relevantne zahtjeve ili dijelove zahtjeva europske norme EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) smatra se sukladnim sa zahtjevima pristupačnosti utvrđenima u članku 6. ovog Zakona.

(3) Kada nisu objavljena upućivanja na usklađene norme iz stavka 1. ovog članka, sadržaj programskih rješenja za pokretne uređaje koji zadovoljava tehničke specifikacije ili dijelove specifikacija smatra se sukladnim sa zahtjevima pristupačnosti utvrđenima u članku 6. ovog Zakona.

(4) Kada upućivanja na usklađenu normu iz stavka 1. ovog članka nisu objavljena te nema tehničkih specifikacija iz stavka 3. ovog članka, sadržaj programskih rješenja za pokretne uređaje koji ispunjava relevantne zahtjeve ili dijelove zahtjeva europske norme EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) smatra se sukladnim sa zahtjevima pristupačnosti utvrđenima u članku 6. ovog Zakona.

Nerazmjerno opterećenje

Članak 8.

(1) Tijelo javnog sektora provodi početnu procjenu u kojoj mjeri postizanje usklađenosti sa zahtjevima pristupačnosti utvrđenim u članku 6. ovog Zakona nameće nerazmjerno opterećenje.

(2) Pri procjeni iz stavka 1. ovog članka tijelo javnog sektora uzet će u obzir osobito:

- veličinu, resurse i prirodu tijela javnog sektora i
- procijenjene troškove i koristi za tijelo u odnosu na procijenjene koristi za osobe s invaliditetom, uzimajući u obzir učestalost i trajanje uporabe pojedinačne mrežne stranice ili programskog rješenja za pokretne uređaje.

(3) Ukoliko tijelo javnog sektora, a temeljem procjene iz stavka 1. ovog članka, utvrdi da bi ispunjenje zahtjeva iz članka 6. ovog Zakona za određenu mrežnu stranicu ili programsko rješenje za pokretne uređaje za njega predstavljalo nerazmjerno opterećenje, nije u obvezi udovoljiti zahtjevima pristupačnosti.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovog članka tijelo javnog sektora dužno je u izjavi o pristupačnosti iz članka 9. ovog Zakona, objasniti dijelove zahtjeva pristupačnosti s kojima se nije moglo uskladiti, i ako je primjereno, predvidjeti drugi način pristupa sadržaju.

Izjava o pristupačnosti i povratne informacije

Članak 9.

(1) Tijelo javnog sektora dužno je objaviti i redovito ažurirati detaljnu, sveobuhvatnu i jasnu izjavu o pristupačnosti u pogledu usklađenosti svojih mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje s odredbama ovog Zakona.

(2) Tijelo javnog sektora obvezno je Izjavu o pristupačnosti sastaviti na način da sadrži:

- objašnjenje o dijelovima sadržaja koji nisu pristupačni, razloge za tu nepristupačnost te mogućnosti pružanja pristupačnih alternativa
- opis mehanizma za davanje povratnih informacija i poveznicu na njega kako bi se svim osobama omogućilo da tijelo javnog sektora obavijeste o svim slučajevima u kojima njegove mrežne stranice ili programska rješenja za pokretne uređaje ne ispunjavaju zahtjeve pristupačnosti ili da zatraže informacije iz članka 3. stavka 2. ovog Zakona kao i informacije koje su zbog razloga nerazmjernog opterećenja temeljem članka 8. ovog Zakona izuzete od usklađenosti sa zahtjevima pristupačnosti i
- poveznicu na mrežnu stranicu tijela koje provodi inspekcijski nadzor koji bi se moglo pokrenuti u slučaju nezadovoljavajućeg odgovora na obavijest ili zahtjev.

(3) Izjava o pristupačnosti za mrežne stranice objavljuje se na mrežnoj stranici tijela javnog sektora u pristupačnom obliku.

(4) Izjava o pristupačnosti za programska rješenja za pokretne uređaje objavljuje se na mrežnoj stranici tijela javnog sektora koje je razvilo programsko rješenje ili se preuzima prilikom preuzimanja programskog rješenja uz ostale dostupne informacije.

(5) Tijelo javnog sektora dužno je na obavijest ili zahtjev korisnika iz stavka 2. podstavka 2. ovog članka odgovoriti u roku od 15 dana od dana primitka obavijesti odnosno zahtjeva ili ga u istom roku, uz detaljno obrazloženje razloga koji zahtijevaju odgodu, obavijestiti o naknadnom roku u kojem će odgovoriti na korisnikovu obavijest ili zahtjev.

Aktivnosti osposobljavanja i podizanja svijesti

Članak 10.

(1) Povjerenik za informiranje, u suradnji sa središnjim tijelom državne uprave nadležnim za razvoj digitalnog društva, Državnom školom za javnu upravu i krovnom nacionalnom organizacijom osoba s invaliditetom, organizira i provodi programe osposobljavanja djelatnika tijela javnog sektora i drugih relevantnih dionika za izradu, vođenje i održavanje sadržaja mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje u skladu s ovim Zakonom.

(2) Povjerenik za informiranje u suradnji sa središnjim tijelom državne uprave nadležnim za razvoj digitalnog društva predlaže potrebne mjere i izrađuje smjernice u cilju podizanja svijesti o zahtjevima pristupačnosti, njihovim koristima za korisnike i vlasnike mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje te o mogućnostima davanja povratnih informacija u slučajevima neispunjavanja zahtjeva propisanih ovim Zakonom.

(3) Tijela iz stavka 2. ovog članka izrađuju smjernice kako bi se olakšala primjena zahtjeva pristupačnosti i na mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje subjekata koji nisu obveznici sukladno odredbama ovoga Zakona, a pružaju informacije i usluge namijenjene javnosti.

Praćenje i izvješćivanje

Članak 11.

(1) Povjerenik za informiranje prati usklađenost mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora sa zahtjevima pristupačnosti iz članka 6. ovog Zakona, sukladno metodologiji praćenja utvrđenoj provedbenim propisima Europske komisije.

(2) Tijelo iz stavka 1. ovoga članka svake tri godine podnosi Europskoj komisiji izvješće o rezultatima praćenja uključujući i izmjerene podatke kao i informacije o nadzoru.

(3) Prvo Izvješće sadrži i:

- opis mehanizma uspostavljenog za savjetovanje s relevantnim dionicima o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje
- način objavljivanja unaprjeđenja u politici pristupačnosti vezanoj za mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje
- iskustva i nalaze iz provedbe pravila o sukladnosti sa zahtjevima pristupačnosti utvrđenima u članku 6. ovog Zakona i
- informacije o aktivnostima osposobljavanja i podizanja svijesti javnosti o potrebi pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora.

(4) Ako su elementi iz stavka 3. ovog članka znatno promijenjeni sljedeća izvješća uključuju informacije o tim promjenama.

(5) Sadržaj izvješća objavljuje se u pristupačnom obliku na mrežnim stranicama tijela iz stavka 1. ovog članka.

Nadzor

Članak 12.

Nadzor nad provedbom ovog Zakona obavlja Povjerenik za informiranje.

Inspekcijski nadzor

Članak 13.

(1) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona obavljaju inspektori i drugi ovlašteni službenici Ureda povjerenika (u daljnjem tekstu: inspektori).

(2) U provođenju inspekcijskog nadzora odgovarajuće se primjenjuju odredbe posebnog zakona kojim se uređuje pravo na pristup informacijama.

Poslovi inspektora

Članak 14.

(1) U obavljanju inspekcijskog nadzora nad primjenom ovog Zakona inspektori nadziru osobito:

- je li tijelo javnog sektora poduzelo sve potrebne mjere kako bi mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje postali pristupačniji u skladu s člankom 6. ovog Zakona
- je li tijelo javnog sektora napravilo početnu procjenu u kojoj mjeri postizanje usklađenosti sa zahtjevima pristupačnosti nameće nerazmjerno opterećenje za to tijelo u skladu s člankom 8. ovog Zakona
- objavljuje li tijelo javnog sektora i ažurira li u pristupačnom obliku Izjavu o pristupačnosti u skladu s člankom 9. ovog Zakona
- je li tijelo javnog sektora objavilo poveznicu kojom bi se korisnicima omogućilo da obavijeste tijelo o bilo kojoj neusklađenosti sa zahtjevima pristupačnosti i da zatraže informacije o dijelovima sadržaja koji nisu pristupačni u skladu s člankom 9. stavkom 2. podstavkom 3. ovog Zakona
- poduzimanje radnji povodom zaprimljenih zahtjeva ili obavijesti korisnika u skladu s člankom 9. stavkom 5. ovog Zakona.

(2) U obavljanju inspekcijskog nadzora, inspektori imaju pravo zahtijevati i dobiti od tijela javnog sektora sve informacije koje su predmet postupka, u skladu s ovim Zakonom.

Prekršajne odredbe

Članak 15.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj prekršajno odgovorno tijelo javnog sektora ako:

- a) nije poduzelo sve potrebne mjere kako bi mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje postali pristupačniji tako da ih se učini mogućima za opažanje, operabilnima, razumljivima i stabilnima, u skladu s člankom 6. ovog Zakona
- b) nije napravilo početnu procjenu u kojoj mjeri postizanje usklađenosti sa zahtjevima pristupačnosti nameće nerazmjerno opterećenje za to tijelo u skladu s člankom 8. stavcima 1. i 2. ovog Zakona
- c) redovito ne objavljuje ili ne ažurira na svojoj mrežnoj stranici u pristupačnom obliku Izjavu o pristupačnosti za mrežnu stranicu ili programska rješenja za pokretne uređaje ako se ona ne preuzima prilikom preuzimanja programskog rješenja u skladu s člankom 9. stavkom 1. i 3. ovog Zakona
- d) nije objavilo poveznicu kojom bi se svim korisnicima omogućilo da obavijeste tijelo o bilo kojoj neusklađenosti sa zahtjevima pristupačnosti i da zatraže informacije o dijelovima sadržaja koji nisu pristupačni u skladu s člankom 9. stavkom 2. podstavkom 2. ovog Zakona

e) nije objavilo poveznicu na inspekcijski nadzor koji bi se moglo pokrenuti u slučaju nezadovoljavajućeg odgovora na obavijest ili zahtjev korisnika u skladu s člankom 9. stavkom 2. podstavkom 3. ovog Zakona

f) ne odgovori na obavijest ili zahtjev korisnika u roku od 15 dana od dana primitka obavijesti ili zahtjeva ili u naknadnom roku u skladu s člankom 9. stavkom 5. ovog Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se odgovorna osoba u tijelu javnog sektora novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

Prekršajni nalog

Članak 16.

Povjerenik za informiranje podnosi optužni prijedlog i izdaje prekršajni nalog za utvrđene prekršaje.

Prijelazne odredbe

Članak 17.

(1) Prvo izvješće iz članka 11. stavka 3. ovog Zakona Povjerenik za informiranje dostavit će do 23. prosinca 2021. godine.

(2) Tijela javnog sektora koja u trenutku stupanja na snagu ovog Zakona imaju mrežne stranice objavljene prije 23. rujna 2018. godine dužna su uskladiti se s odredbama ovog Zakona do 23. rujna 2020. godine.

(3) Tijela javnog sektora dužna su programska rješenja za pokretne uređaje uskladiti s odredbama ovog Zakona do 23. rujna 2021. godine.

Stupanje na snagu

Članak 18.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“ i stupa na snagu 23. rujna 2019. godine.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim se člankom određuje sadržaj Zakona te se propisuje da se ovim Zakonom utvrđuju mjere kojima se osigurava dostupnost mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora s ciljem njihove veće pristupačnosti korisnicima, a osobito osobama s invaliditetom.

Uz članak 2.

Člankom 2. se određuje da se Zakonom u pravni sustav Republike Hrvatske preuzima Direktiva 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora (Tekst značajan za EGP) (SL L 327 od 2. prosinca 2016, str. 1-15).

Uz članak 3.

Ovim člankom navode se iznimke od primjene Zakona i to na način da se stavkom 1. određuju mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje tijela na koje se Zakon ne primjenjuje, a stavkom 2. propisuje se na koje se sadržaje mrežnih stranica i programskih rješenja pokretnih uređaja tijela javnog sektora koji su obveznici primjene Zakona ovaj Zakon ne primjenjuje.

Stavkom 1. točkom a) propisuje se isključenje od primjene ovog Zakona na mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje radiotelevizijskih kuća koje pružaju javne usluge i temelji se na ideji da se to pravo može bolje razviti u kontekstu posebnog zakonodavstva Unije za pojedini sektor ili zakonodavstva Unije usmjerenog na pristupačnost koje se također primjenjuje na privatne radiotelevizijske kuće kako bi se zajamčili uvjeti poštenog tržišnog natjecanja ne dovodeći u pitanje ulogu od javnog interesa koju imaju audiovizualne medijske usluge.

Stavkom 1. točkom b) od primjene ovog Zakona isključuju se mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje organizacija civilnog društva koje pružaju usluge koje nisu ključne za javnost, poput usluga koje nije izravno naložila država odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i kojima se konkretno ne zadovoljavaju potrebe osoba s invaliditetom, kako bi se izbjeglo nametanje nerazmjernog opterećenja takvim organizacijama civilnog društva.

Stavkom 1. točkom c) iskorištena je mogućnost koju je Direktiva 2016/2102 dala državama članicama, te se od primjene ovog Zakona isključuju mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova, osim za sadržaje koji se odnose na ključne internetske administrativne funkcije. Ukoliko ovi sadržaji nisu pristupačni na vlastitim stranicama navedenih tijela, mora se omogućiti njihova pristupačnost putem drugih mrežnih stranica.

Stavkom 2. propisuje se na koje se sadržaje mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje ovaj Zakon ne primjenjuje.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisuje se obveza primjene posebnog propisa ukoliko za pojedino tijelo javnog sektora takav poseban propis postoji i stroži je u pogledu zahtjeva pristupačnosti od predmetnog Zakona.

Uz članak 5.

Ovim člankom propisuje se značenje pojmova korištenih u ovom Zakonu. Definira se tijelo javnog sektora, mrežna stranica, programsko rješenje za pokretne uređaje, norma, europska norma, usklađena norma, tehnička specifikacija, izjava o pristupačnosti, izmjereni podaci, uredski oblici datoteka te se određuje da se izrazi, koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose jednako na muški i ženski rod.

Tijelo javnog sektora definirano je u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 1. Direktive 2016/2102 i člankom 2. stavkom 1. točke 4. Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ budući da Direktiva 2016/2102 upućuje na istu u pogledu definicije javnopravnog tijela.

Norma (europska, usklađena) je definirana u skladu s člankom 2. točkom 1. Uredbe (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. na koju upućuje Direktiva 2016/2102.

Uz članak 6.

Ovim člankom se definiraju zahtjevi u pogledu pristupačnosti koje je tijelo javnog sektora dužno poštovati kako bi njegove mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje postali pristupačniji.

Radi se o četiri načela pristupačnosti:

- mogućnost opažanja, što znači da sadržaj i sastavni dijelovi korisničkog sučelja moraju biti predstavljeni na način da korisnicima omogućavaju opažanje;
- mogućnost upravljanja, odnosno operabilnost, što znači da se sastavnim dijelovima korisničkog sučelja i navigacije mora moći upravljati te da sučelje ne može zahtijevati interakciju koju korisnik ne može izvršiti;
- razumljivost odnosno korisnici moraju moći razumjeti informacije kao i rad korisničkog sučelja;
- stabilnost što znači da korisnici moraju moći pristupiti sadržaju pomoću različitih korisničkih programa (primjerice različiti internetski preglednici, programi za čitanje teksta i druga programska rješenja koja služe za čitanje i prezentaciju internetskog sadržaja korisniku) uz sav razvoj tehnologije i upotrebu pomoćne tehnologije kojom se koriste osobe s različitim oblicima invaliditeta odnosno bez obzira na razvoj tehnologije. Sadržaj bi trebao ostati jednako dostupan.

Uz članak 7.

Ovim člankom definiraju se pretpostavke sukladnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora s zahtjevima pristupačnosti kako su opisani u članku 6. ovog Zakona.

Sadržaj mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje koji zadovoljava usklađene norme ili njihov dio, a Europska komisija je upućivanja na te norme objavila u Službenom listu Europske unije u skladu s Uredbom (EU) br. 1025/2012, smatra se sukladnim sa zahtjevima pristupačnosti utvrđenim u članku 6. Zakona.

Ako upućivanja na usklađenu normu nisu objavljena:

- sadržaj mrežnih stranica koji ispunjava zahtjeve ili dijelove zahtjeva europske norme EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) smatra se sukladnim s zahtjevima pristupačnosti;
- sadržaj programskih rješenja za pokretne uređaje koji zadovoljava tehničke specifikacije ili dijelova specifikacija smatra se sukladnim sa zahtjevima pristupačnosti. Europska komisija donosi provedbene akte za utvrđivanje tehničkih specifikacija, prvi takav najkasnije do 23. prosinca 2018. godine. Ukoliko nema tehničkih specifikacija sadržaj programskih rješenja za pokretne uređaje koji ispunjava relevantne zahtjeve ili dijelove zahtjeva europske norme EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) smatra se sukladnim s zahtjevima pristupačnosti.

Uz članak 8.

Ovim člankom propisuje se obveza tijela javnog sektora da do početka primjene Zakona provedu početnu procjenu toga da li ispunjavanje zahtjeva pristupačnosti predstavlja za njih nerazmjerno opterećenje uslijed čega bi se stvorilo pretjerano organizacijsko ili financijsko opterećenje ili bi se ugrozila sposobnost tijela da ispunjava svoju svrhu ili objavljuje informacije koje su potrebne ili relevantne za njegove zadaće i usluge, uz uzimanje u obzir vjerojatne koristi ili štete koje će zbog toga imati građani, osobito osobe s invaliditetom. Pri tome treba uzimati u obzir samo legitimne razloge, što nikako ne bi mogli biti nedostatak vremena ili znanja.

Ukoliko tijelo javnog sektora nakon provedene procjene zaključi da bi ispunjenje zahtjeva pristupačnosti za njega predstavljalo nerazmjerno opterećenje, nije u obvezi njima udovoljiti, ali je sve okolnosti dužno objasniti u izjavi o pristupačnosti te predvidjeti pristupačne alternative za takav sadržaj.

Uz članak 9.

Ovaj članak nalaže tijelima javnog sektora izradu i redovno ažuriranje (u slučaju bilo kakve važne promjene) izjave o pristupačnosti u pogledu usklađenosti svojih mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje s odredbama ovog Zakona.

Ta izjava mora biti detaljna, sveobuhvatna i jasna te dostupna na mrežnoj stranici tijela, a za programska rješenja za pokretne uređaje na stranici tijela koje je razvilo dotično programsko rješenje ili se preuzima prilikom preuzimanja programskog rješenja.

Kako je predviđeno člankom 8. ovog Zakona, tijelo javnog sektora koje zaključi da bi ispunjenje zahtjeva pristupačnosti za određeni sadržaj za njega predstavljalo nerazmjerno opterećenje, dužno je u ovoj izjavi dati objašnjenje o dijelovima sadržaja koji nisu pristupačni, razloge za nepristupačnost te objašnjenje za pružene pristupačne alternative.

Izjava također treba sadržavati opis mehanizma putem kojeg korisnici mogu tijelo obavijestiti o tome da njegove stranice ili programska rješenja za pokretne uređaje nisu pristupačni, da mogu zatražiti informacije vezane za sadržaje stranica ili programskih rješenja na koje se ne primjenjuje ovaj Zakon (kao što je opisano člankom 3. Zakona) odnosno da mogu zatražiti informacije koje su zbog razloga nerazmjernog opterećenja izuzete od usklađenosti. Poveznicu na opisani mehanizam tijelo mora objaviti na svojoj mrežnoj stranici ili u programskom rješenju za pokretne uređaje.

Nadalje, u izjavi o pristupačnosti mora biti navedena i poveznica na inspekcijski nadzor odnosno poveznica na tijelo nadležno za nadzor provedbe Zakona kojem se nezadovoljni korisnici mogu obratiti sa svojim prigovorima o nepoštivanju zakonskih obveza pojedinih tijela.

Ovim člankom se također propisuje rok od 15 dana u kojem tijelo mora odgovoriti na obavijest ili zahtjev korisnika. Ukoliko tijelo nije u mogućnosti korisniku pružiti odgovarajući odgovor u istom roku dužno ga je obavijestiti o naknadnom roku u kojem će odgovoriti na obavijest ili zahtjev.

Temeljem članka 7. stavka 2. Direktive 2016/2102 predložak izjave o pristupačnosti utvrđuje Europska komisija provedbenim aktima.

Uz članak 10.

Ovim člankom reguliraju se aktivnosti osposobljavanja i podizanja svijesti o zahtjevima pristupačnosti te se određuju tijela nadležna za organiziranje i provođenje programa osposobljavanja djelatnika tijela javnog sektora i drugih dionika za izradu, vođenje i održavanje sadržaja mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje u skladu s ovim Zakonom.

Članak također govori o potrebi podizanja svijesti o zahtjevima pristupačnosti te poduzimanju mjera kako bi se olakšala primjena zahtjeva pristupačnosti i u odnosu na mrežne stranice i programska rješenja za pokretne uređaje na koje se ovaj Zakon ne odnosi.

Uz članak 11.

Ovim člankom propisuje se obveza periodičnog praćenja usklađenosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora sa zahtjevima pristupačnosti sukladno metodologiji praćenja utvrđenoj provedbenim propisima Europske komisije te podnošenje izvješća Europskoj komisiji o rezultatima praćenja. Prvo takvo izvješće dostavit će se do 23. prosinca 2021. godine što je navedeno u prijelaznim odredbama Zakona.

Uz članak 12.

Ovim člankom propisuje se da nadzor nad provedbom Zakona obavlja Povjerenik za informiranje. Obzirom na činjenicu da tijela javnog sektora sve više koriste internet kako bi se javnosti pružile informacije i usluge, ovim Zakonom se propisuju zahtjevi u pogledu pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora. Zakonom o pravu na pristup informacijama, između ostalog, propisuje se da pravo na pristup informacijama treba osigurati svim

korisnicima na jednak način pod jednakim uvjetima te da su korisnici ravnopravni u njegovom ostvarivanju. Iz tog razloga nadzor nad provedbom ovog Zakona povjerava se Povjereniku za informiranje te se na taj način osigurava potpuna pristupačnost informacijama pod jednakim uvjetima svim osobama.

Uz članak 13.

Ovim člankom propisuje se da inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona obavljaju inspektori i drugi ovlašteni službenici Ureda povjerenika uz odgovarajuću primjenu odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama.

Uz članak 14.

Odredbom ovog članka propisuju se poslovi inspektora u provođenju inspekcijskog nadzora.

Uz članak 15.

Ovim člankom određuju se prekršajne odredbe i pripadajuće novčane kazne za počinitelje prekršaja s namjerom da budu učinkovite, razmjerne i odvraćajuće za eventualne počinitelje prekršaja.

Stavkom 1. ovog članka navodi se novčana kazna za prekršajno odgovorno tijelo javnog sektora . Članak 62. Prekršajnog zakona („Narodne novine“, br. 107/07, 39/13, 157/13, 110/15 i 70/17) navodi isključenje i ograničenje odgovornosti pravnih osoba prema kojem Republika Hrvatska ne može prekršajno odgovarati, dok jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju samo za prekršaje koji su počinjeni radnjama koje ne ulaze u izvršavanje njihovih javnih ovlasti.

Stavkom 2. ovog članka predviđa se novčana kazna za odgovornu osobu u tijelu javnog sektora neovisno da li se radi o odgovornoj osobi u prekršajno odgovornom tijelu ili tijelu koje ne može prekršajno odgovarati.

Uz članak 16.

Ovim člankom propisuje se ovlast Povjerenika za informiranje za podnošenje optužnog prijedloga i izdavanje prekršajnog naloga za utvrđene prekršaje.

Uz članak 17.

Ovim člankom propisuje se rok do kojeg je Povjerenik za informiranje obvezan dostaviti Europskoj komisiji prvo izvješće o rezultatima praćenja usklađenosti s zahtjevima pristupačnosti uključujući i izmjerene podatke kao i informacije o nadzoru.

Također ovim člankom propisuju se iznimke odnosno odgoda primjene ovog Zakona na mrežne stranice tijela javnog sektora koja u trenutku stupanja na snagu ovog Zakona imaju mrežne stranice objavljene prije 23. rujna 2018. godine u odnosu na koje se Zakon primjenjuje počevši od 23. rujna 2020. godine.

Ovim člankom se također propisuje iznimka odnosno odgoda primjene ovog Zakona u odnosu na programska rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora u odnosu na koje se Zakon primjenjuje počevši od 23. rujna 2021.

Uz članak 18.

Ovim člankom propisuje se datum stupanja na snagu Zakona. Zakon stupa na snagu 23. rujna 2019. godine. Sukladno Direktivi Zakon se počinje primjenjivati od 23. rujna 2019. godine i to u odnosu na tijela javnog sektora čije su mrežne stranice objavljene poslije 23. rujna 2018. godine.